

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

Навчально-науковий інститут фінансів,
економіки, управління та права

Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)

Інститут демографії та проблем якості життя
Національної академії наук України (Україна)

Херсонський навчально-науковий інститут (Україна)

Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова (Україна)

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (Україна) Навчально-
науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського

Національного університету імені В.Н. Каразіна (Україна)

Центр міграційних досліджень Варшавського університету (Польща)

Вільнюський технічний університет імені Гедимінаса (Литва)

Університет в Нове Місто (Словенія)

Інститут інновацій «Ідея» (Латвія)

Тракійський університет (Болгарія)

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА НАУКА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції з міжнародною участю
07 листопада 2024 року

Полтава 2024

Шевченко Т.К., Іванова С.О., студенти,
Чижевська М.Б., к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

РОЗВИТОК МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА УКРАЇНИ

Повномасштабна війна в Україні суттєво вплинула на всі сфери економіки, зокрема й на мале підприємництво. У цих складних умовах українські підприємці виявили неабияку стійкість і креативність, що дозволило їм адаптуватися до нових викликів, вони стали більш гнучкими у прийнятті рішень, знаходячи нові канали збуту та альтернативних постачальників.

Під час повномасштабної війни, яка спричинила втрату низки територій країни, руйнування підприємств, виробничої й торговельної інфраструктури, масові внутрішні переміщення, а також міграцію населення за кордон, загальну дестабілізацію внутрішнього ринку та економічної системи, труднощі збуту продукції як в середині країни та її регіонів, так і на експорт, розбалансування регіональних ринків праці, зниження рівня зайнятості і зростання безробіття, поширення бідності та зростання соціальної вразливості населення у регіонах бойових дій та прилеглих до них областей істотно погіршилося середовище формування фінансової безпеки сектора малого підприємництва, створивши нові виклики.

Серед них можна виділити такі як: збитки підприємств унаслідок руйнувань приміщень та інфраструктури, фінансування витрат з переміщення бізнесу; звуження обсягів діяльності через зменшення доходів та купівельної спроможності населення; зростання витрат виробництва; мобілізація частини трудових ресурсів, міграція кваліфікованих кадрів; обмеження в постачанні енергоресурсів; погіршення інвестиційної привабливості бізнесу; зростання вартості страхових послуг та витрат на безпеку; зростання боргових зобов'язань [1].

Протягом 2022 року український бізнес опинився в надзвичайно складній ситуації, працюючи в режимі виживання, що стало наслідком постійної невизначеності та загроз, пов'язаних із війною. В умовах, коли ситуація змінювалася практично щодня, підприємства не мали можливості розробляти довгострокові стратегії або планувати свою діяльність навіть на кілька тижнів уперед.

Після початку повномасштабної війни в Україні функціонування державних реєстрів було значно ускладнене, що призвело до тимчасового призупинення можливості відкриття нових малих бізнесів. Це створило серйозні труднощі для підприємців, які планували започаткувати свою справу, оскільки відсутність доступу до реєстраційних служб унеможливила легальний запуск бізнесу. У таких умовах багато людей втратили можливість реалізувати свої підприємницькі ідеї, що негативно позначилося на економічній активності

в країні. Станом на 2022 рік в Україні функціонувало 452 860 одиниць мікропідприємств та малих підприємств.

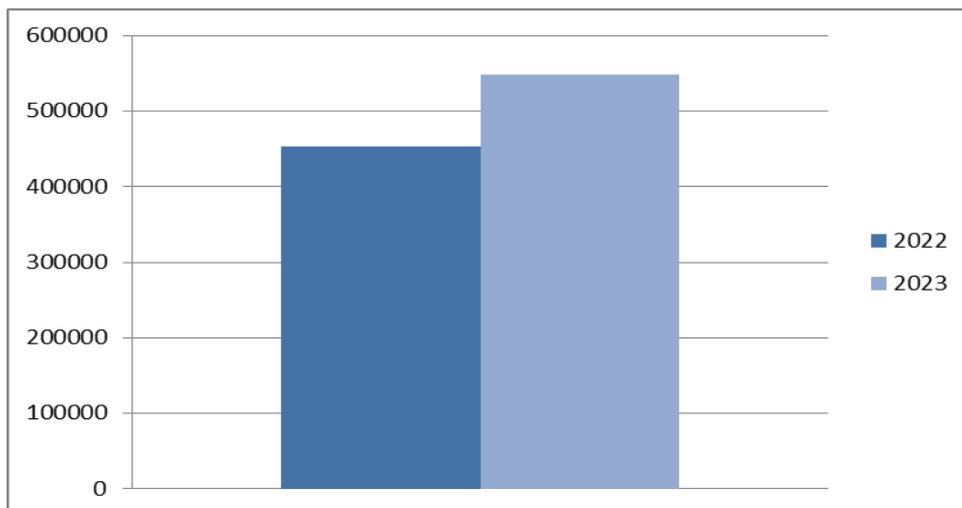

Рисунок 1. Кількість діючих малих підприємств у 2022-2023 рр.

Це число демонструвало стійкість малого бізнесу, але також вказувало на обмеження, з якими підприємці стикалися в умовах війни. Після відновлення можливості відкривати нові бізнеси через додаток «Дія», що став важливим інструментом для підтримки бізнесу, забезпечуючи швидкий і зручний доступ до реєстраційних послуг, кількість малих підприємств різко зросла, досягнувши 548 252 одиниць у 2023 році [2].

Найстійкішим в умовах війни виявився ІТ-сектор, який продовжував функціонувати, незважаючи на складні обставини. Жоден з українських ІТ-проектів не було закрито, що свідчить про гнучкість і адаптивність підприємців у цій сфері. ІТ-бізнес не лише зберіг робочі місця, а й продовжував розвиватися, надаючи послуги на міжнародному ринку.

Отже, незважаючи на те що малий бізнес в Україні зіткнувся з серйозними втратами та викликами в умовах війни, його здатність проявляти стійкість, використовувати інноваційні рішення та адаптуватися до постійно змінюваних обставин свідчить про великий потенціал українського підприємництва.

Література

1. Шопська Ю. *Аналіз стану та тенденцій розвитку сектора малого підприємництва в проекції забезпечення його фінансової безпеки: проблемно-орієнтовний аналіз*. Львівський національний університет імені Івана Франка, 2023. С.218-224.
2. Балан О. С., Шепель М. Є., Гаррі М. *Розвиток малого підприємництва в територіальних громадах України в післявоєнний період*. ECONOMICS: time realities, №5(69), 2023. С.19-32.